

Minister Rozwoju i Technologii

Znak pisma: DGN-I.054.3.2024
Warszawa, 23 lipca 2024 r.

Pan Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację poselską nr 3711 Panów Posłów Jana Warzechy i Fryderyka Sylwestra Kapinosa w sprawie finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 3711 w sprawie finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest, przedstawiam następujące informacje.

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032 został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą z dnia 14 lipca 2009 r. Za koordynację realizacji Programu odpowiada Minister Rozwoju i Technologii.

Program grupuje zadania przewidziane do realizacji na poziomie centralnym, wojewódzkim i lokalnym, w pięciu blokach tematycznych:

- 1) zadania legislacyjne;
- 2) działania edukacyjno-informacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów szkoleniowych, promocja technologii unicestwiania włókien azbestowych, organizacji krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji, kongresów i udział w nich;
- 3) zadania w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, z obiektów użyteczności publicznej, terenów byłych producentów wyrobów azbestowych, oczyszczania terenów nieruchomości, budowy składowisk oraz instalacji do unicestwiania włókien azbestowych;
- 4) monitoring realizacji Programu przy pomocy elektronicznego systemu informacji przestrzennej (Baza Azbestowa wraz z portalem GeoAzbest);
- 5) działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia.

W ramach realizacji zadań legislacyjnych w Ministerstwie Rozwoju i Technologii trwają prace nad projektem ustawy o wyrobach zawierających azbest. Celem projektu ustawy o wyrobach zawierających azbest jest wdrożenie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2668 z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie zmiany dyrektywy

2009/148/WE w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy. Jednocześnie, mając na względzie potrzebę znalezienia dodatkowych sposobów na wsparcie finansowe związane z usuwaniem azbestu, planuje się wprowadzenie zmian w obecnie obowiązujących przepisach, tak aby rozszerzać dostępne programy o finansowanie usuwania azbestu.

Z danych gromadzonych w Bazie Azbestowej wynika, że to właśnie na terenach wiejskich występuje najwięcej wyrobów zawierających azbest pozostających w dyspozycji osób fizycznych. W związku z tym, w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi uruchomił program dofinansowania do wymiany w gospodarstwach rolnych pokryć dachu wykonanych z materiałów zawierających azbest. Program realizuje Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Wynika to także z faktu, że dotychczas nie było odrębnego narzędzia wsparcia dla tej grupy społecznej.

W Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 fundusze ochrony środowiska zostały wskazane jako pełniące rolę wspierającą w zakresie finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest.

Już od 2010 r. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska Gospodarki Wodnej, nadzorowany przez Ministra Klimatu i Środowiska, realizuje program priorytetowy pn.: „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest” (dalej: „Program”) dedykowany wsparciu działań w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest.

W latach 2010-2023 NFOŚiGW przeznaczył łącznie na usuwanie wyrobów zawierających azbest kwotę 266 mln zł, co przyniosło efekt w postaci trwałego usunięcia 515 692 ton azbestu. Konstrukcja Programu zakłada, że wkład NFOŚiGW pokrywa 50% kosztów zadania, a druga połowa jest finansowana ze środków wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, czasami przy wsparciu beneficjentów końcowych.

W 2019 r. NFOŚiGW, dostrzegając potrzebę dostosowania oferty finansowej dla obywateli z uboższych gmin, dokonał zmiany Programu wprowadzając zróżnicowaną intensywność dofinansowania ze środków NFOŚiGW i wfośigw w zależności od wskaźnika (G) dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, określonego dla roku poprzedzającego złożenie wniosku.

W 2021 r. NFOŚiGW dokonał kolejnej zmiany warunków finansowych Programu, polegającej na uzależnieniu kwoty udostępnienia środków dla wfośigw od wysokości przychodów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska uzyskiwanych przez wfośigw.

Nawiązując do wcześniej wspomnianego instrumentu wsparcia przeznaczonego dla rolników w ramach KPO, należy dodać, że w 2023 r. NFOŚiGW wprowadził zmianę w Programie poprzez dodanie części 2) umożliwiającej zminimalizowanie negatywnego oddziaływania odpadów zawierających azbest na mieszkańców obszarów wiejskich. Celem tej części Programu jest unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest w gospodarstwach rolnych należących do beneficjentów KPO. Okres realizacji wsparcia przewidziano na lata 2023-2027.

Problem finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest nadal jest aktualny, dlatego też NFOŚiGW, po zakończeniu realizacji obecnego naboru, dokona ewaluacji/przeglądu wdrażania programu pn. „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest, Część 1) Przedsięwzięcia w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest, zgodne z gminnymi programami usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest”, celem określenia propozycji zmian w ofercie Programu w ramach nowego naboru. Uruchomienie kolejnego naboru wniosków uwarunkowane będzie również dostępnością środków w budżecie na realizację tego Programu oraz określeniem wpływów do NFOŚiGW, które będą mogły być redystrybuowane na ten cel.

Obok środków krajowych, od lat, usuwanie wyrobów zawierający azbest było finansowane ze środków unijnych. Przykładowo, w 2021 r. wydatkowano ze środków unijnych ponad 52 mln zł, w 2022 r. – ponad 5 mln zł. W nowej perspektywie polityki spójności na lata 2021-2027 także jest możliwość ujmowania usuwania wyrobów zawierających azbest jako kosztów kwalifikowanych w regionalnych programach operacyjnych. We wrześniu 2023 r. uzyskano pozytywną opinię Komisji Europejskiej w zakresie interpretacji art. 7.1 (f) Rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności 2021/1058 w zakresie kwalifikowalności wydatków na transport i składowanie odpadów zawierających azbest. Wydatki związane z transportem odpadów zawierających azbest na składowisko i kosztem ich składowania można ujmować w programach regionalnych w perspektywie finansowej 2021-2027. Działania w tym zakresie podejmują poszczególne Urzędy Marszałkowskie.

Potrzeba usuwania wyrobów zawierających azbest jest sygnalizowana także w dokumentach, które nie są bezpośrednio związane z problematyką azbestową.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest i zastępowanie ich wyrobami bezazbestowymi zostało uwzględnione w Krajowej Polityce Miejskiej 2030 w ramach Wyzwania V – Poprawa jakości środowiska przyrodniczego w miastach, jako element działań poprawiających efektywność energetyczną budynków.

Także Długoterminowa strategia renowacji budynków wskazuje na potrzebę ujmowania usuwania wyrobów zawierających azbest i zastępowania ich wyrobami bezazbestowymi w publicznych programach wsparcia renowacji budynków w zakresie poprawy efektywności energetycznej i transformacji do gospodarki neutralnej klimatycznie.

Ministerstwo pracuje nad opracowaniem Krajowego planu renowacji budynków, który zastąpi Długoterminową strategię renowacji budynków. Plan będzie dokumentem strategicznym, który przedstawi założenia kompleksowej polityki integrującej szerokie spektrum działań mających na celu zapewnienie renowacji krajowych zasobów budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, zarówno publicznych, jak i prywatnych, w wysoce energooszczędne, bezemisyjne i zdekarbonizowane zasoby budowlane do 2050 r. Plan będzie kompasem wyznaczającym najoptymalniejsze kierunki działań. Będzie obejmował również zarys potrzeb inwestycyjnych w zakresie renowacji budynków, źródła i środki finansowania oraz niezbędne zasoby. Plan będzie uwzględnił działania wspóttowarzyszące remontom i termomodernizacjom w postaci usunięcia wyrobów zawierających azbest z budynków. W dokumencie ocenione zostaną obowiązujące systemy mechanizmów finansowania renowacji budynków i zaproponowane zostaną ew. propozycje ich ulepszenia lub wypracowanie nowych inteligentnych mechanizmów

finansowania oraz zachęt finansowych zapewniających równy i sprawiedliwy dostęp dla wszystkich grup konsumentów i zachęcający podmioty do renowacji budynków publicznych i prywatnych.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Ignacy Niemczycki

Podsekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. L 119 z 4 maja 2016 r., z późn. zm.), zwanego dalej „RODO”, informuję, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Minister Rozwoju i Technologii z siedzibą w Warszawie, przy Placu Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa, e-mail: kancelaria@mrit.gov.pl, tel. +48 222 500 123, adres skrytki na ePUAP: /MRPiT/SkrytkaESP. Wykonującym obowiązki administratora jest dyrektor Departamentu Gospodarki Niskoemisyjnej.
2. Jeśli ma Pani/Pan pytania dotyczące przetwarzania Pani/Pana danych osobowych, a także przysługujących Pani/Panu praw, może się Pani/Pan kontaktować z Inspektorem Ochrony Danych w MRiT wysyłając informację na skrzynkę: iod@mrit.gov.pl.
3. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane w oparciu o art. 6 ust. 1 lit. c) RODO tj. w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, na podstawie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2024 r. poz. 907), oraz w związku z § 162 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2022 r., poz. 348) oraz art. 193 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. z 2022 r. poz. 990).
4. Pani/Pana dane osobowe przetwarzane będą w celu rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na interwencję poselską lub senatorską lub interpelację/zapytanie poselskie.
5. Odbiorcami Pani/Pana danych osobowych mogą być:
 - o organy władzy publicznej oraz podmioty wykonujące zadania publiczne lub działające na zlecenie organów władzy publicznej, w zakresie i w celach, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa (np. na żądanie sądów, urzędów skarbowych, Prokuratury lub Policji);
 - o inne podmioty, które na podstawie stosownych umów podpisanych z MRiT przetwarzają dane osobowe, dla których Administratorem jest Minister Rozwoju i Technologii (np. podmioty świadczące usługi prawne, dostawcy systemów informatycznych i usług IT oraz telekomunikacyjnych, operatorzy pocztowi i kurierzy).
6. Pani/Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celu ich przetwarzania tj. do chwili załatwienia sprawy, w której zostały one zebrane, a następnie – w przypadkach, w których wymagają tego przepisy ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164 ze zm.) – przez czas określony w tych przepisach.
7. Pani/Pana dane osobowe nie będą podlegać zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji lub profilowaniu.
8. Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego ani do organizacji międzynarodowych.
9. Podanie danych jest dobrowolne, ale niezbędne do rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na interpelację/zapytanie/interwencję.
10. W związku z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych przysługują Pani/Panu następujące prawa:
 - o prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii zgodnie z art. 15 RODO;

- prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych, jeśli są błędne lub nieaktualne, zgodnie z art. 16 RODO;
 - prawo do ograniczenia przetwarzania danych zgodnie z art. 18 RODO.
11. W przypadku powzięcia informacji o niezgodnym z prawem przetwarzaniu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Pani/Pana danych osobowych, przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego właściwego w sprawach ochrony danych osobowych, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa.